TẠP CHÍ NGHIÊN CỨU
PHẬT HỌC
CƠ QUAN NGÔN LUẬN CỦA TRUNG ƯƠNG GIÁO HỘI PHẬT GIÁO VIỆT NAM
ISSN: 2734-9195

Hạnh nguyện bồ tát trong bộ quân phục ở núi rừng Tây Nguyên

ISSN: 2734-9195 14:30 10/07/2025

Giữ đất là giữ biên cương hữu hình, nhưng giữ người là giữ biên giới của tình thương và trí tuệ – nơi không cột mốc nào có thể đo, không bản đồ nào có thể vẽ.

Tổng hợp: **Thiên Thanh**

1. *"Nâng bước em tới trường"* – những con số biết nói

Giữa đại ngàn Tây Nguyên đầy nắng gió, nơi những con đường đất đỏ ngoằn ngoèo dẫn vào các bản làng xa xôi, có những hành động lay động lòng người hơn cả những bản hùng ca vang dội. Không phải chiến công nơi trận mạc, mà là sự kiên trì bền bỉ trong hành trình chắp cánh ước mơ đến trường cho những trẻ em nghèo khó.

Ở đó, người lính không chỉ là người giữ gìn biên cương, mà còn là "*người cha*" của các em nhỏ mồ côi, là người bạn lớn kiên nhẫn kèm từng con chữ, là đôi tay vững chãi nâng đỡ giấc mơ học hành giữa rừng sâu. Từ những con số tưởng chừng khô khan đã nở hoa thành những câu chuyện nhân văn sâu sắc:

- 505 học sinh có hoàn cảnh khó khăn ở ba tỉnh Gia Lai, Kon Tum, Quảng Bình được Binh đoàn 15 nhận nuôi và hỗ trợ với kinh phí hơn 7 tỷ đồng.

- Riêng tỉnh Gia Lai, 8 đồn biên phòng đã đỡ đầu 12 em nhỏ mồ côi, đưa về chăm sóc như con ruột trong chương trình "*Con nuôi đồn Biên phòng*".

- Em Kpuih H'Lang, mồ côi cha mẹ, được lãnh đạo Công ty TNHH MTV 72 bảo trợ 23,9 triệu đồng/năm – không chỉ chi phí học tập mà còn cả một gia đình yêu thương.

- Em Kpuih Trí – cậu bé lớp 6 có bảy người cha – mỗi ngày được thay phiên đưa đón, kèm cặp bài vở và chăm sóc sức khỏe.

Đó không chỉ là những con số biết nói, những hành động nhân đạo, mà còn là sự thực hành sống động của ba-la-mật bố thí (dāna pāramī) – một trong những hạnh cao quý trên con đường Bồ tát đạo. Như lời Phật giáo dạy: "*Nước cam lộ bố thí gột rửa mọi bụi bặm tham lam*" (Itivuttaka 26). Bố thí vật chất đã là quý, nhưng bố thí tình thương, thời gian, và cả một đời kiên trì vun đắp cho người khác trưởng thành – ấy là hạnh nguyện lớn lao mà những người lính nơi rẻo cao Tây Nguyên đang lặng lẽ hành trì từng ngày.

Ảnh: nguoiduatin.vn

2. Tâm Bồ tát trong quân phục

Nếu Bồ tát hạnh là con đường xả thân vì lợi ích tha nhân, thì nơi biên cương gió bụi, hình ảnh người lính biên phòng hiện lên như một minh chứng sống động. Họ không chỉ giữ gìn từng tấc đất thiêng liêng của Tổ quốc, mà còn kiên trì gieo mầm tri thức, dựng xây tương lai cho những phận người nhỏ bé nơi vùng sâu vùng xa.

Trong giáo lý Phật giáo, Từ – Bi – Hỷ – Xả là Tứ vô lượng tâm mà một vị hành giả chân chính cần nuôi lớn trong từng ý niệm. Và những người lính đã và đang thể hiện các phẩm chất ấy bằng hành động cụ thể, bền bỉ mỗi ngày:

Từ (mettā) và Bi (karuṇā): Khi em Kpuih H'Lang đối diện nguy cơ bỏ học vì mồ côi cha mẹ, những người lính đã dang tay đỡ lấy như người thân ruột thịt. Đó

không chỉ là giúp đỡ, mà là *"lắng nghe để hiểu, nhìn sâu để thương"* – như tinh thần Bồ tát Quán Thế Âm trong Kinh Pháp Hoa.

Hỷ (muditā): Niềm vui lan tỏa từ những thành tựu nhỏ bé của con trẻ – một điểm tốt, một giấy khen, một buổi lễ tổng kết. Người lính trở thành *"người cha thầm lặng, luôn hỗ trợ phía sau"* – không tìm danh, không đợi báo ơn, chỉ vui vì con được lớn khôn.

Xả (upekkhā): Không phân biệt dân tộc Kinh hay Bahnar, Jrai; không màng tôn giáo hay nguồn gốc. Ở nơi ấy, biên phòng là không gian của vô ngã, của sự bình đẳng, nơi mỗi trẻ em đều đáng được yêu thương, chở che.

Cố Hoà thượng Thích Minh Châu từng dạy: *"Từ bi không ở đầu môi, mà ở đôi chân đi vào đời."* Ở Tây Nguyên, đôi chân ấy bước qua núi đồi, lội qua suối sâu, đưa từng em nhỏ từ bản làng xa xôi ra quốc lộ đến trường – trên con đường không chỉ mang tên giáo dục, mà còn là lối dẫn tới sự tỉnh thức và thương yêu.

Ảnh: nguoiduatin.vn

3. Gieo mầm trí tuệ – Kiến tạo tương lai

Chương trình *"Nâng bước em tới trường"* không chỉ là hành động trợ giúp học sinh nghèo vượt khó, mà sâu xa hơn, đó là hành trình kiến tạo tương lai, nơi quân và dân không còn ranh giới, mà cùng thở chung một bầu không khí trách nhiệm và thương yêu.

Nếu quốc phòng vững mạnh từ bên ngoài là do quân đội, thì nội lực bên trong quốc gia lại được dựng nên từ lòng dân an yên, biết ơn và đồng hành. Trong ánh sáng Phật pháp, điều này phản ánh sâu sắc tinh thần "*Lục hòa cộng trụ*" – sáu pháp hòa kính mà Tăng đoàn gìn giữ để nuôi lớn tình huynh đệ, an cư trong chính pháp.

Sáu pháp ấy, khi ứng dụng vào đời sống quân – dân nơi biên giới, đã trở thành nền tảng nuôi dưỡng một cộng đồng đoàn kết:

Thân hòa cùng ở: Những người lính sát cánh với người dân, cùng trồng mì, trồng lúa, cùng dựng lớp học tạm trên triền núi.

Khẩu hòa không tranh: Họ học tiếng bản địa để lắng nghe, để đồng cảm và để thương mến không cần thông dịch.

Ý hòa đồng duyệt: Cùng chung lý tưởng xây dựng, gìn giữ biên cương bình yên, nơi trẻ em có thể đến trường thay vì phải lên rẫy.

Giới hòa đồng tu: Quân nhân giữ kỷ luật thao trường, học sinh giữ nề nếp lớp học – tất cả cùng rèn thân – rèn tâm.

Kiến hòa đồng giải: Kiến thức không chỉ từ sách, mà còn từ người lính – người thầy đặc biệt trong đời sống vùng cao.

Lợi hòa đồng quân: Thành quả của giáo dục không chỉ mang lại sự trưởng thành cho một cá nhân, mà trở thành lợi ích chung cho cả cộng đồng dân tộc.

Trong Tăng đoàn Phật giáo, sáu pháp Lục hòa là chiếc thuyền giữ Tăng thân không rơi vào tranh chấp, loạn động. Tại vùng biên giới Tây Nguyên, tinh thần ấy hiện lên giữa những lớp học mái lá, trong ánh mắt vui mừng của trẻ thơ, và cả trong bước chân âm thầm của người lính, những người đang thầm lặng gieo mầm trí tuệ giữa rừng sâu – bằng tâm từ và sự phụng sự vô điều kiện.

Ảnh: nguoiduatin.vn

4. Biên cương – bờ kia của trí tuệ

Với những đứa trẻ nơi biên giới, điều kiện vật chất có thể thiếu thốn, con đường học vấn có thể gập ghềnh, nhưng chính nhờ đôi tay âm thầm nâng đỡ của những người lính biên phòng mà chiếc "*bè tri thức*" đã được hình thành từng ngày, từng trang vở, từng nét chữ.

Đó không chỉ là sự cưu mang tạm thời, mà là hành động gieo mầm trí tuệ – một trong những pháp tối thắng cúng dường theo tinh thần Phật giáo: cúng dường pháp là cúng dường cao quý nhất (Dhamma-dānaṃ jināti sabba-dānaṃ, Dhammapada 354). Khi một đứa trẻ được dạy dỗ và nuôi dưỡng bằng cả tâm thành, hạt giống ấy có thể nảy mầm và vươn lên thành rừng cây hộ quốc an dân – những người lính vừa làm bộ đội vừa làm cha, những người thầy quay về bản dạy chữ, những bác sĩ giữ gìn sức khỏe cộng đồng, những công dân sống thiện lành giữa vùng đất khó khăn.

Mỗi con chữ viết ra, mỗi giấc mơ được nuôi dưỡng từ lòng núi rừng biên cương, đều khởi lên từ một bàn tay nắm lấy bàn tay – như người lính cầm tay em nhỏ viết chữ A, chữ B đầu đời. Đó không chỉ là hành động giáo dục, mà còn là một pháp hành thâm sâu, nơi biên giới không còn là đường ranh địa lý, mà trở thành

bờ kia của trí tuệ – nơi tâm thức được mở ra, nơi những ước mơ được chắp cánh bởi tình thương và lý tưởng phụng sự.

Ảnh: nguoiduatin.vn

5. Lời kết

Giữ đất là giữ biên cương hữu hình, giữ người là giữ biên giới của tình thương và trí tuệ – nơi không cột mốc nào có thể đo, không bản đồ nào có thể vẽ. Mỗi bước

chân lặng thầm của người lính biên phòng nơi đại ngàn không chỉ in dấu trên đất đỏ Tây Nguyên, mà còn in sâu trong những giấc mơ bé nhỏ được chắp cánh bằng lòng tin, sự nhẫn nại và một thứ ánh sáng không bao giờ tắt: ánh sáng của trí tuệ và từ bi kèm với lòng kham nhẫn.

Tựa như thiền giả ngồi giữa rừng vắng, không vì mình mà tỉnh thức, mà vì tất cả chúng sinh còn đang mải mê trong đêm dài vô minh, người lính ấy cũng đang "*an trú trong thực tại*" – mỗi việc làm là một bước thiền, mỗi hơi thở là một sự trao truyền. Họ không tụng kinh giữa chính điện, nhưng đang giảng pháp bằng chính đời sống kiên trì dạy chữ bằng cả trái tim, và hộ trì biên giới bằng một tấm lòng vô úy.

Khi từ bi được thực hành trong im lặng, và trí tuệ được gieo vào từng khoảnh khắc bình thường, thì đó không còn là lý tưởng xa vời, mà là Phật pháp đang sống, đang thở, đang bước đi trên miền biên giới yêu thương. Và chính nơi đó – giữa những âm thanh núi rừng Tây Nguyên, tiếng đọc bài trẻ thơ – mùa xuân giác ngộ đang nở, không hẹn mà đến, không sinh mà thường tại.

Trẻ em là những búp măng non, mềm mại nhưng đầy sức sống, là mầm tương lai của đất nước và cũng là tấm gương phản chiếu tình thương của người lớn hôm nay. Trên vùng đất biên cương gió bụi, những búp măng ấy không lớn lên bằng điều kiện đầy đủ như nơi phồn hoa, mà được nuôi dưỡng bởi tình người – bởi bàn tay người lính lau mồ hôi trán em trong chiều nắng gắt, bởi chén cơm chan canh rau rừng chia từ khẩu phần bộ đội.

Trong ánh sáng phật pháp, chăm sóc trẻ thơ không chỉ là hành động thiện lành, mà còn là gieo trồng nhân lành cho mai sau bởi như Kinh Tăng Chi dạy cây được chăm sóc từ gốc rễ sẽ cho hoa trái lành: *"Như cây có gốc rễ tốt, được tưới tẩm đúng thời, sẽ sinh trưởng, kết trái ngọt lành; cũng vậy, người được hướng dẫn đúng pháp, sẽ lớn lên trong giới – định – tuệ."* (Aṅguttara Nikāya – Tăng Chi Bộ Kinh, chương 5, phẩm Ví dụ)

Những em nhỏ hôm nay, nếu được nâng đỡ bởi tình thương có trí tuệ, mai này sẽ là người gìn giữ non sông, là người biết thương dân, trọng pháp. Chính vì vậy, mỗi nét chữ đầu đời mà người lính cầm tay các em viết xuống, không chỉ là bài học ngôn ngữ, mà là thông điệp bất diệt về niềm tin, về lý tưởng, về một tương lai đầy trí tuệ và tỉnh thức.

Tổng hợp: **Thiên Thanh/Nguồn:** nguoiduatin.vn